

Prædiken til 2. søndag efter påske

Joh. 10, 11-16

”Blot en af dem i Jesu følge”

Hal Koch, højt begavet kirkehistoriker, vigtig person under besættelsen, grundlægger af Krogerup højskole (+ en del mere), døde i 1963 på Grenaa-Hundested færgen på vej hjem fra sommerferie med familien. Han blev kun 59 år gammel.

Hans kone, Bodil Koch, mangeårigt folketingsmedlem for Socialdemokratiet, kirkeminister, kulturminister m.v. blev senere bedt om at sige noget i forbindelse med udgivelsen af en mindebog om Hal Koch. ”Åh, Hal” sagde hun, ”han var såmænd altid først og fremmest blot en af dem i Jesu følge”.

Det var smukke og stærke ord om en elsket ægtefælle. Men det var også dejlige rummelige ord, ord som enhver af os kunne være glad ved at få hæftet på sig. De sagde jo hverken noget om Hal Kochs fremragende evner, ej heller noget om hans betydning for både det ene og det andet i samtiden (som efter manges mening havde været stor), ej heller sagde de noget om ”grundtvigsk” eller ”missionsk” eller ”pietistisk” eller ”aktivistisk” eller hvilken kirkelig-religiøs etikette man nu i øvrigt kunne have lyst til at klistre på ham. De sagde bare at han var

altid først og fremmest ”blot en af dem i Jesu følge”. En rummelig betegnelse, men også en betegnelse, der udelukkede så meget andet af den slags som moderne mennesker nødtigt ser sig lukket ude fra. Sådan blev noget sat på plads i omtalen af et betydningsfuldt menneske.

Og det er i øvrigt lige netop hvad der sker her på alle søndagene mellem påske og pinsse (ikke mindst da når vi, som i år, følger den første tekstrække): noget bliver sat på plads. En stor historie er til ende, fra fødsel til død, fra julenattens jubel til langfredagens sorg, fra den første stolte kaldelse til fornægtelsens bitre gråd uden for ypperstepræstens gård. Menigheden lærer vilkårene at kende: det skal alt sammen ikke se ud af noget særligt, i hvert fald ikke i verdens øjne, men de som vil nøjes med ”blot at være en af dem i Jesu følge”, de får det hele foræret: Helligånden og troens forunderlige vished, den som overvinder al tvivl (1. s. e. påske). Hyrden, der tager vare på sin hjord og aldrig svigter den, og som endog har plads til andre flokke som vi endnu slet ikke kender til (2. s. e. påske). Menigheden får at vide at om ”en kort tid, så ser I mig ikke længere, og atter om en kort tid, så skal I se

mig”, det bestandige vilkår for enhver tro, men ”jeres hjerte skal glæde sig og ingen skal tage jeres glæde fra jer” (3. s. e. påske). Javel, I skal miste mig, men netop derved skal I vinde mig, fordi min bortgang betyder at talsmanden kommer til jer og bringer jer alt det som kommer fra mig, og dermed fra Gud, og at denne verdens fyrste dermed er dømt (4. s. e. påske). ”Beder I Faderen om noget i mit navn, skal I få det. Bed og I skal få, så jeres glæde kan være fuldkommen” (5. s. e. påske). Søndag efter søndag gentages det til menigheden, hugges det ud som i granit, eller mejsles det ind i ordenes blødeste og fineste sandsten. For verden er det intet, men for jer er det alt. Glæd jer. Fryd jer. Alt er jer givet. Tag imod det. Så stort og så simpelt var det, er det, ”blot at være en af dem i Jesu følge”.

Et sted i den enestående brevveksling fra krigens tid mellem vennerne K.E. Løgstrup og Hal Koch, den der først blev udgivet engang i 1990-erne under titlen ”Kære Hal. Kære Koste”, skriver K.E. Løgstrup til sin gode ven Hal: ”Jeg kan ikke lide, når du nok så flot siger: Vor Herre Jesus Kristus, som om det var den simpleste sag i verden at sige lige netop sådan. Mon du overhovedet ved, hvor anfægtet en tid vi lever i? Mon du overhovedet ved om troen i det hele taget har en fremtid i den verden, vi går ind i” (citeret efter hukommelsen).

Og det kunne Løgstrup jo have så evigt ret i, den gang som nu. I det hele taget bliver jo ingen forkyndelse sand som ikke står lige netop i den anfægtelse om ”troen overhovedet har en fremtid i den verden vi går ind i”, for det er i prædikenens nu, i gudstjenestens

nu, at dette skal afgøres.

Men jeg har lyst til at spørge om det monstro ikke altid har været sådan? Jeg tror nemlig overhovedet ikke på at det moderne er så enestående i retning af vantro og fortvivelse og gudløshed som de moderne selv ynder at forestille sig. Jeg tror ikke på at vi er de eneste som ved hvad det vil sige at verden altid er på randen af at bryde sammen. Hvad mon Job har tænkt i sin tid? Eller Prædikerens? Eller hvad mon de har tænkt da det romerske verdensrige brød sammen og horderne plyndrede Rom på Augustins tid? Eller da vikingerne hærgede? Eller på Den sorte døds tid? Eller i Trediveårskrigen kaotisk? Eller da Petter Dass foregreb både atomkrig og holocaust omkring år 1700 og skrev at ”Gud er Gud om alle land lå øde/ Gud er Gud om alle mand var døde”. De har altid vidst det. Vor tids impuls til vantro og gudløshed er ikke noget så fuldstændig fantastisk og enestående, som vi vil gøre den til. Det er bare endnu en af det modernes måder at gøre sig interessant på, tvilling til vor lettere vanvittige tro på udviklingen og dens uendelige mængde af muligheder. Jeg tror langt snarere at det er sådan at kristendommen er den eneste religion i verden, der tager menneskets vantro og gudløshed alvorligt som sin faste forudsætning – og altid har gjort det.

Men dernæst vil jeg så gerne sige, at der er et eller andet riv-ravruskende galt ved at gøre tidsånden som den er til enhver tid, og menneskers almindelige delagtighed i samme, til det altafgørende for, hvad det er der til enhver tid skal ske i gudstjenesten. Hvordan skal jeg dog få det udtrykt klart

nok? Jeg er så træt af altid i kirken at blive tiltalt som en del af tidsånden. Jeg er så træt af at blive gjort til en kirkefremmed, der skal have den tyndeste suppe ind med ske både i prædiken og salmer, fordi jeg nok ikke kan få fat på det væsentlige ellers. Jeg er så træt af at blive tiltalt som et tvivlende og vantro moderne menneske, fordi præsten anser sig selv for et tvivlende og vantro moderne menneske, og fordi man slet ikke kan forestille sig noget andet om troen i dag end at den skal demonstrere hvor tvivlende og vantro vi alle sammen er. Jeg er så træt af endnu engang at skulle overbevises om at præsten skam har læst og studeret på alt hvad der kan siges imod troen, fordi ellers er han/hun sikkert ikke et hæderligt moderne menneske. Men omvendt aldrig høre et eneste ord, som lader forstå at her er vi en menighed, der indimellem også vil forsøge at tage troen alvorligt og gøre den gældende i et opgør med den vantro som så sandelig ikke altid har den reneste sag i verden at kæmpe for.

Hvis det virkelig forholder sig som der står i dagens tekst at Jesus er fårenes hyrde, så er det hyrden der er afgørende for fåreflokken. Det forholder sig ikke omvendt. Det er hyrden der definerer fåreflokken som sin og ikke flokken der allernådigst vælger sig en hyrde. Og følgelig så er alle vi (mange eller få, det er ret ligegyldigt) som er kommet i kirke denne søndag en del af den flok som her og nu og i dag færdes i Jesu følge. Jeg forlanger med andre ord noget til gengæld for at jeg er kommet i kirke: jeg vil tiltales som menighed, jeg vil tiltales som en af dem der tilhører Jesu flok, hvor stor eller lille

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

denne end måtte være. Og jeg forlanger at få at vide, ja at blive bekræftet i, at alt det som netop nu, her mellem påske og pinse, med jul og faste og påsketid som forudsætning, er slået fast, ja, sat på plads i menighedens liv og virkelighed, at det gælder virkelig også for mig: Det er min glæde der er tale om, det er min tro der bekræftes, det er mig der kan gå herfra som et frit menneske med mine synders forladelse. Det er mig der må gå ud af kirken ”for at svæve sammen med alt andet svævende i tilværelsen” (som jeg læste i et svensk digt forleden) og det må jeg gøre lige indtil jeg ligger i min grav. Ja, hvem ved: måske endog der!

Det har til enhver tid været lige ubegribeligt og lige fantastisk. Det forlanger jeg at blive bekræftet i af gudstjenesten. Fordi det er hyrdens gudstjeneste og ikke lejekarlenes, og fordi den skal tale til mig som værende ”en af dem i Jesu følge”, og ikke til endnu én som bare er en del af tidsånden.

Niels Højlund

Salmer:
309, 576, 379, 518